

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Égész évre. . . . 6 korona.
Egy évre. . . . 3 mlt.

MEGJELENÉ HETENKÉNT EGYSZER:
pénteken és minden törvény-
hatósági bizottsági közgyűlést
megelőző és követő napon.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Városi nyomda.

Ide küldendők a kéziratok és
előfizetési díjak.

KÖZIGAZGATÁSI, KOZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: **VECSEY IMRE.** — Felelős szerkesztő: **KONCZ ÁKOS.**

Kiadótulajdonos: **A VÁROSI NYOMDA.**

Válasz „Nánási“ urnak.¹

Írta: Jánosi Zoltán.

Véletlenül került a kezembe »A város« cz. uj hetilapnak a harmadik száma, melyben — az első helyen — egy cikkelyt ír »Nánási« név alatt valaki a debreczeni ev. ref. egyház »egyetemi« alapítványának ügyében. Ez a cikkely több ízben aposztrófálja azokat, akik a debreczeni ev. ref. egyháztanácsnak e tárgyban 1904 június 1-én keletkezett határozatát — a legjobb lelkiismerettel és az ügynek a legalaposabb ismeretével — megfellebbezték. Ezek között a fellebbezők között én is ott vagyok és így költességeknek tartom, hogy »Nánási«-nak feleljek. Nem szaporítom a szót. Nagyon rövid lesznek.

Térjünk egyenesen a dologra!

Mindenekelőtt azt állapítom meg, hogy a »Nánási« cikkelyének első fele és második fele nem egyezik meg egymással. A cikkely első fele azt mondja, hogy a *presbiterium a maga ígéretét már teljesítette.* A cikkely második fele pedig azt ígéri: *»kik bizonyítják, hogy a presbiterium ígérete semmiképen sem vált esedékessé.* Hogyan védi meg »Nánási« az *ő presbiteriumát* egy ilyen cikkellyel? Ha még nem vált esedékessé az ígért: micsoda vétkes könnyelműség attól a presbiteriumtól, hogy azt az ígértet mégis teljesítette már? Talán itt visszafordíthatnám a »Nánási« ur egyik fegyverét és azt mondhatnám, hogy ne »pellengérezzék« a presbiteriumot. De én nem akarok személyeskedni és nem bánom: hadd maradjon ez a fegyver is nekünk szegezve.

Egy szó, mint száz. A legelső és legfőbb kérdés az: *teljesítette-e a presbiterium a maga 50,000 frtos ígértét, vagy nem?*

»Nánási« ur azt állítja, hogy igen. Én pedig be fogom bizonyítani, hogy nem.

»Nánási« ur azt mondja, hogy *»hivatalos adatok egyáltalán nincsenek rendelkezése alatt!«* Ezzel az őszinte vallomással szemben abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy a *hivatalos adatok* teljesen rendelkezésem alatt állanak. És ezek az adatok halomra döntik a »Nánási« ur cikkelyének azt a részét, amely azt vitatja, hogy az egyháztanács a maga ígéretét már teljesítette.

Lássuk ezeket az adatokat!

1. A debreczeni ev. ref. egyháztanács 1892 szeptember 25-én tartott gyűlésében 1892—284. P. szám alatt *egyhangulag* azt határozta, hogy egy bölcsészeti tanszékre 50,000 forintos alapítványt teszen, ezt az összeget a *»gyűlekezet tagjai«* között összegyűjti, ha pedig a gyűjtés eredménye nem üti meg az 50,000 forintot, az edeményt a maga pénztárából (a tőkepénztárából v. ö. 1892—443. G. sz. végzést.) 50,000 forintra egészíti ki.

¹ Jánosi Zoltán ur cikkével nem értünk mindenben egyet, de az *andítor et altera pars* elvénél fogva közre adjuk azt egész terjedelmében. Mint programunkban is említettük, a közérdekek tárgyalásánál minden tisztos véleménynek tért nyitunk lapunkban és csakis az esetben erőszák le a sorompót, ha személyes vagy személyeskedő hang vegyül a vitaközsökhöz. (Felelős szerkesztő.)

2. 1892 október 14-én a debreczeni főiskola szellemi és anyagi ügyeinek átvizsgálásával megbízott küldöttés a fő-tiszteletű egyházkerületi közgyűléshez, a főiskola újból szervezésének tárgyában egy »Jelentés« és ennek kapcsán egy »Költségelőirányzat« adott be. Ugy a »Jelentés«, mint a »Költségelőirányzat« tekintetbe veszi a debreczeni ev. ref. egyháztanácsnak 1892 szeptember 25-én hozott, 1892—284. P. számú határozatát és az ebben ígért 50,000 forintot a 12. tanszékkel tervezett bölcsészeti fakultás 8-ik tanszékének fedezetéül veszi föl. De azt is kimutatja, hogy még 4 tanszék fedezet nélkül van: »és így még 4 tanszék felállítását kérelmezi *egyetemes egyházunktól.*« (Sic!)

3. E most említett 4 tanszék (és a kolozsvári theologiai kar) költségeinek előállítását végetta a budapesti zsinat, 1892 szeptember 5-én tartott üléséből és a tisztántuli ev. ref. egyházkerület 1893 június 1. s következő napjain tartott közgyűléséből egy felhívást bocsátott ki.

4. A 3. pont alatt debreczeni ev. ref. egyháztanács a jelzett felhívásokra 1893 okt. 10-én 1893—271. P. sz. végzésében egy küldöttséget nevez és küld ki avégett, hogy *»mint a nagy tisztántul minden egyházában is törleüik.«* fogánatosítanak Debreczenben gyűjtést. *Edből a végzésből világos, hogy a később valóssággal megtörtént gyűjtést abban az időben az egyháztanács sem úgy tekintette, mint az 50,000 forintos újantat és ígértet törlesztést, hanem úgy tekintette, mint a kerületi mozgalom pedig, amint az egyházkerületnek a 3 ik pont alatt jelzett felhívása is bizonyítja, a debreczeni egyház 50,000 forintos ígértén túl is fedezellen 4. tanszék költségeinek előállítására végett indult meg.* (L. a Debreczenben 1893 október 27-én tartott társadalmi értekezlet Emlékiratának 9. és 10. lapját.)

5. 1893 október 27-én a városház nagy tanácsstermében népes értekezlet tartottat a debreczeni gyűjtés tárgyában. Ez értekezlet egyik elnöke, gróf Degenfeld József főispán hangsúlyozta, hogy ez a gyűjtés a város és az ev. ref. egyház alapítványaitól *»egészen függetlenül!«* történik. (L. Emlékirat 12. l.) És az értekezlet egyik szónoka, a presbiterium 1893—271. P. számú végzésével kiküldött bizottság egyik tagja: Balogh Ferencz hittanár ur a legnagyobb világossággal mondta ki, hogy *a már nem egyszer említett négy tanszék alapítását elősegíteni hivatott ez értekezlet is.* (L. Emlékirat 18. lapot.)

E pontnál egy szerény kérdést hadd tegyek föl. Egy kérdés irtam: kettő lesz belőle. Az 1893—271. P. számú végzéssel kiküldött bizottság elnöke, nagytiszteletű Kiss Albert ur ott volt-e ezen az értekezleten? És ha ott volt: miért nem tiltakozott az ellen, hogy a »Nánási« ur kaszálójának a szénáját nem a tett ígértet céljárta, hanem más célra kaszálják le azok a »buzgóbb, hatalmasabb, munkaképebb« (Nánási ur mondja el, kell neki himni!) emberek?

6. Valamint az 5-ik pont alatt vázolt értekezlet *társadalmi* értekezlet volt (l. mindjárt az Emlékirat cimlapját): ugy a gyűjtéssel megbízottak is felekezeti különbség nélkül választottak ki.

7. A város lakosságát a megbizottak felekezeti különbség nélkül keresték fel.

8. A begyűlt összegeket nem a debreczeni ev. ref. egyháztanács, hanem egyenesen a főiskolai pénztár vette át.

9. A gyűjtőik azonosok voltak a zsinatrendelte országos gyűjtés iveivel, amely országos gyűjtés a többször említett 4 tanszék fedezésére indult meg és fogantatosított. E gyűjtőik a főiskola pénztári hivatalában ma is megtekinthetők.

10. Ugyancsak a főiskola pénztári hivatalában található az egyetemi — amelyben a debreczeni gyűjtés eredménye és a debreczeni presbitérium 50,000 forintos igérete ugy szerepel, mint *két külön tétel*. És ezt a főkönyvet egyebek között nagytiszt. Kiss Albert ur is aláírta, miről kétségtelemül következik, hogy ez a főkönyv teljesen hiteles. Vagy nem? Ime: ezek hivatalos adatok és czáfolhatatlan tények!

Ha »Nánási« urnak még hivatalosabb adatok és még czáfolhatatlanabb tények állanak rendelkezésére: kérve kérem, álljon elő velük. En nem vagyok elfogott ember. Eszemet, szívemet az ellenérvek előtt mindenkor nyitva tartom.

Most pedig tegyünk egy rövid sétát a »Nánási« ur kaszálján. Ne vegye zokon e szavamat »Nánási«: de hasonlatlan igen sok a hiba. »Nánási« urnak a kaszáljója (bizonyosan van neki!) kizárólagos tulajdona. De a debreczeni társadalom áldozatrakészsége a debreczeni ev. ref. presbitériumnak nem kizárólagos tulajdona. Mennyi mindentéle nem debreczeni czélra áldozik ez a jó társadalom, minden esztendőben! Oh, ezen a kaszáljón kaszálni nem csak a debreczeni ev. ref. presbitériumnak van joga, hanem sok másnak is — *polgári hatóság* engedély mellett. Itt a kaszálys joga legelső sorban nem is a presbitériumot illeti, hanem a debreczeni társadalom magát. *A debreczeni társadalom legelső sorban a debreczeni társadalomé. És a szóban forgó gyűjtés — ugyebár — társadalmi uton történt.* — Még az ev. ref. hívek áldozatrakészsége sem kizárólagos tulajdona az ev. ref. presbitériumnak. Mert a *polgári hatóság (és nem a presbitérium) engedelmével*, még a híres klopiádai ev. ref. templomra is lehet az ev. ref. lakosok körében gyűjteni, sőt nem ev. ref. czélokra is lehet tőlük adományokat kérni.

Ezek szerint nem a presbitérium szénáját kaszállák le mások, hanem a presbitérium egy párja szereté lefoglatni magának a debreczeni társadalom szénáját, amelyet ez a társadalom azon a kaszáljón, amely legelső sorban az övé, a maga czéljára maga kaszál és gyűjtött.

Világért sem akarok én ezzel sérteni. De a kaszáljó-hasonlat, jól alkalmazva, ilyen világot vet a szóban forgó ügyre.

De a »Nánási« ur hasonlatát sénti másban is. Mert az a »buzgóbb, hatalmasabb, munkaképesebb ember« *nem a presbitérium ígéretének a teljesítésére, hanem a maga czéljára kaszál és gyűjtött azon a kaszáljón a presbitérium belenyugvásával és támogatásával.* Ezt a fentebb elsorolt adatokat megczáfolhatatlanul behozzinyítják. A presbitérium igérete a nyolcadik bölcsészeti tanszék alapjául vétetett föl. A debreczeni társadalom pedig nem a presbitérium ígéretének fedezésére, hanem a maga elébe tűzött feladat szerint a 9, 10, 11, 12-ik tanszék megalapítására csinálta meg a maga gyűjtését.

Ha tehát a kaszáljó-hasonlatnál maradunk: *a dolog úgy áll, hogy az állítólagos kaszáljótulajdonos szénát igért a nyolcadik huszárezrednek, az a bizonyos „buzgóbb, hatalmasabb, munkaképesebb ember“ pedig — az állítólagos tulajdonos belenyugvásával és támogatásával — szénát kaszálta a 9., 10., 11. és 12-ik huszárezrednek. Ebből világos, hogy az állítólagos tulajdonosnak a 8-ik huszárezreddel szemben vállalt szénaszállítási kötelezettsége még mindig fentáll.*

Quod erat demonstrandum! *A presbitérium a maga 50,000 forintos ígéretét még nem teljesítelte.*

Az egész ügyet ebből a szempontból kell vizsgálat alá venni. *Ha valamennyien ebből a szempontból tekintjük a dolgot: akkor a további kérdésekben*

igen könnyen megérthetjük egymást és véget vet-hetünk minden egyenlenségnek, amit magam is szívemből kívánok.

Az egyetem ügye nagy és szent ügy. Karoljuk fel közös erővel; minden erőnkkel.

A protestáns egyetem az egész magyar református egyházra nézve életkérdés, de különösen nagy jelentőségű Debreczre nézve. *Hiszen a protestáns egyetem az illetékes körök Debreczben kívánják fellátni és ha ez a terv sikerül: ebből városunkra megmérhetetlen szellemi és anyagi haszon hárulnik.* — A tudás, a műveltség színvonala emelkedik, azután azok az egyetemi tanárok és tanulók a maguk pénzét a mi piacunkon fogják elkölteni.

Ha áldozunk: magunknak áldozunk.

Ha ígéretünket nem teljesítjük: magunknak okozunk erkölcsi, szellemi és anyagi kárt.

Meg vagyunk győződve arról, hogy a debreczeni ev. ref. presbitérium egyik pártjának és akkori elnökségének 1904 június 1-én hozott határozata már eddig is nagyon sokat ártott egyetemünk ügyének: magunknak.

Lássuk meg a magunk érdekeit. Lelkesedjünk föl megint a szent ügyért. Egymást értjük meg és becstüljük föl.

Olyan egyezségre, amely az ügy diadalát biztosítja, készek vagyunk mindenkor.

A városi napidíjasok helyzete.

Írta: **Konez Ákos**, th. tanácsnok, közlévelártárnok.

Az élmi szereknek napról-napra emelkedése, a megélhetési viszonyok örözlő-órára való súlyos volta mindenkit gondolkodóba ejt, hogy miképen rendezze be háztartását. A jövődem a régi maradt, ellenben a kiadás rohamosan nő, mert minden megdrágult. Ki vagyunk teljesen szolgáltatva a piacnak és drágábban fizetjük meg a sejtjes czikkeket, mint Budapest a piaci termékeket.

És mivel minden baj első sorban a szegény ember vállára nehezedik, természetes, hogy a drágaság a kis fizetésű és csekélyebb jövedelmi embereket sújtja. Ma már ezek a boldogtalanok képtelenek megélni és épen azért nem is csodálkozom, ha elborult arczczal néznek a jövő felé, hol nem látnak semmi biztatót, semmi megnyugtató világságot sőtét helyetlők felderítésére.

És indította Debreczen város napdíjas irrolat arra, hogy kértvényt nyújtottak be a városi tanácsok, melyben az élmi szerek szerelén drágaságát hozza fel okul, drágasági pótlékért esedeznek.

A beadott kéres jójos, meghaladásai pedig méltányos. Jójos, mert Debreczen sz kir. város napdíjaisai nehez munkát végeznek és ezen munkájukért legnagyobb részük még annyit sem kap, amennyit egy egészségese mezei munkás megszerez napoként. És mig attól a nap-számom embertől a társadalom mit sem vár, addig a napdíjaisnak uri ruhában kell járni és általában úgy berendezkednie, hogy szó ne érje. Künn a tanyákon, vagy pinzelakásban nem lakhatik és legyen bármilyen életrevaló, egész nap az asztalhoz lévőnek, nem képes magának mellékes keresetet biztosítani. Még akkor is súlyos gondok között él, ha nincs családja, ha pedig gyermekekkel áldotta meg az ég, akkor gond az ébredés, még emeltőbb gond a lefekvés. Havi szónöngvény-harmincz forintból ma készletenség megélni. Nem kell nagy számító képes-ség ahhoz, hogy ezt bárki is belássa. Már pedig a városnál a napdíjais irrokok nagy része annyit kap havonként, nem csoda tehát, ha a jövő-től való féltés sz föl beadványukból és ajkairól könyörgő szó hang-zik fel képtelenbeig helyzetükben.

Kérésüket kétségkívül meg kell hallgatni, mert de hasznos szervei a közigazgatás életének. Apró géprések ugyan, de együttes munkájuk nélkül a közigazgatás kereké megáll. Fáraosztó, egyhangy, gépies munkát végeznek napestig görnyedve az íróasztal mellett, az előléptetés minden reménye nélkül, egyedül talán az biztatva őket, hogy évek muiva tíz-husz krajczárval felemelkedő napdíjuk.

Eddig is nagyon nehéz volt helyzetük, most pedig a napról-napra emelkedő drágaság miatt egyszerűsen tarthatatlan. Az élmi szerek ára nálunk, az utolsó időkben ötven százelekké vagy talán többel is emelkedett. Ma már a nyolczvan krajczár vagy egy forint, nadrágos embernek a megélhetés kevés, a meghalásos cs. Csafadot ebből nem lehet tartani, gyermekeivelés ebből nem jut; emellett csak ezben lehet, de megélni képteleneg.

Béltátt ezt az egész országban és ahol a napdíjaisok kérésse fel-hangzott, az illetékes tényszók igyekeztek a méltányosság szavát követni. Megyékéni és városoknál siettek a kiáltó nyomost enyhíteni, sőt még magántársulatok sem zárkóztak el dinojakká paraszainak meghal-gatása elől. Nem teheti ezt eme súlyos viszonyok közt Debreczen városa sem, jölehet béismerjük, hogy óriási áldozatokat kíván tölze a közigazgatás. Első sorban és egyedül a város van hivata becsületet munkásainak megőrzése sietni és nem engedhet, hogy leverve a meg-élhetés gondjától, a napi munkájukhoz annyira szükséges erőt és kitar-tást elveszíték.

Igaz, hogy hallottunk és hallunk olyan megjegyzéseket a napidíjasok drágasági pótlókat kérő mozgalmára, hogy akiknek nem tetszik a kis fizetés, az hagyja ott az iróasztalt, jön helyére száz meg száz ember. Az okoskodás utóbbi része lehet ugyan igaz, de a beszéd első része ellenkezik az igazságszággal és humanizmussal. A becsületés munkás embernek joga van ahhoz, hogy kérő szavát föleljele akkor, midőn lelketlő, emésztő munkája árán sem tudja magának és családjának a mindennapi kenyeret megszerezni. Viszont gyógyitani a szedett lelkét, a a lehetőség szerint módot adni a megélhetésre a nehéz napokban, erkölcsi kötelessége egy erkölcsi testületnek szemben azon kisebb emberekkel, kik csak akkor sírnak fel panaszos szóval, mikor már a kétségbeesés lejtőjén állanak.

A napidíjasok folyamodására egybíránt **Ronsik** Lajos főszámvévő a következő javaslatot nyújtotta be a tanácsához: Az 1000 korona évdíjjal javadalmazott napidíjasok részére kért 100 korona drágasági pótlókat nem véleményezem, a bedított drágaság dacára sem. Az 1000 koronán aluli díjazással ellátottak kérelme a kérvény indokai alapján teljesíthető volna és pedig kétféle módon, u. m.: a) a polgármester ur utján, lehetőleg érdem szerint, mint akinek a napidíjasok felvétele, elbocsátása és azok napidíja megállapítása szabályrendelileg biztosított joga; b) vagy pedig oly módon, hogy a közzigyes évi 120 korona drágasági pótlókat engedélyezze az 1000 koronát nem elévő napidíjasok részére egyenként, ugy azonban, hogy az így felemelt napidíj az 1000 koronát meg nem haladhatja.

Amennyiben a f. évi költségvetésben fedezet nincs, e drágasági pótlék a jövő 1905. január 1-től lenne utólagos havi részletekben kiszolgáltatandó. Végre megjegyzni a főszámvévő, hogy b) pont alatti módozat szerinti pótlék ha megadtnék, az 1259 korona 30 fillér összeggel emelne az 1905. évi költségvetés kiadási összeget.

Szabályrendeletek.

Szabályrendelet

(Javaslat.)

a hordáripárnak (1884. évi XVII. t.-cz. 10. §-ának f) pontja) Debreczen sz. kir. város területén való gyakorlása tárgyában.

I. fejezet.

Az iparendély és a rendőri engedély megszerzéséről.

1. §. Debreczen sz. kir. város területén a hordáripárt az gyakorolhatja, aki a rendőrfőkapitányság, mint elsőfoku iparhatóságtól ezen ipar gyakorlására a szabályszerű engedélyt és a szükséges rendőri igazolványt és rendszámot megszerzte.

Rendőri igazolvány és rendszám csakis akkor adható, ha a jelen szabályrendelet 7. §-ában meghatározott létszámon belül üresedés van.

2. §. Ugy az iparendély, mint a rendőri igazolvány, csak egyes meghatározott személyekre szólhat és egyes névre állítható ki. Vállalkozóknak vagy egyleteknek ily engedély, illetve igazolvány és rendszám a jövőben ki nem adható.

3. §. A hordáripár gyakorlására iparendélyt csak az nyerhet, aki beigazolta, hogy:

- a) életének 24 évét betöltötte;
- b) irni és olvasni tud;
- c) teljesen megbizhatóságot a főkapitányság által külön e czéla kiállított hatósági bizonyítvánnyal igazolja;
- d) a magyar nyelvben teljesen jártas;
- e) két év óta állandóan Debreczenben lakik;
- f) ragályos vagy szembetűnően andorító betegségben nem szenved.

4. §. Az iparendély megszerzése után az engedélyes a redőrfőkapitányi hivatalhoz az engedély csatolása mellett írásbelileg rendőri igazolványt és rendszám kiadásáért folyamodik.

Ezen kérvényeket a főkapitányi hivatal az iktatás napjának sorrendje szerint jegyzékbe veszi s ha egy rendszám üresedésbe jön, a jegyzékben következő folyamodót erről oly felhívással értesíti, hogy az 5. §-ban előírt biztosíték letételt s a rendőri igazolványt és rendszám átvétele végett 30 napon belül a megállapított szabályszerű egyenruhában jelentkezzen. A jegyzék sorrendjétől csakis oly jelentkező javára van eltérésnek helye, ki nagyszámu kiskora és kereseképtelen gyermekének eltartásáról köteles gondoskodni.

Ha a felszólított a kérvényben jelzett lakáson fel nem

található vagy a felszólításnak minden tekintetben eleget nem tesz, igényétől eszik s a jegyzékből törülteik.

A felszólításnak minden tekintetben eleget tevő hordár részére viszont a rendőri igazolványt és rendszám haladéktalanul kiszolgáltatandó.

A hordárok egyenruháját, a rendőri igazolványt és rendszám alakját a rendőrfőkapitány állítja meg.

5. §. Aki a hordáripár-engedélyt megkapta, a rendőrhatalósági igazolványt és rendszám kiadása előtt Debreczen sz. kir. város házipénztáránál 100 korona (Egyszáz korona) biztosíték köteles készpénzben vagy takarékpénztári betéti könyben letétbe helyezni.

Ezen biztosíték a hordár által, szolgálata körében okozott károk fedezésére szolgál és mindaddig, míg az illető hordár engedélye érvényben van, csakis a hordár által okozott és megítélt károk fedezésére utalható ki.

6. §. A hordár a rendőri igazolványt mindig magánál hordani és a rendszámot mindenkor mellén és sapkáján viselni köteles.

A rendőri igazolványt az ellenőrző rendőri közegek kiváratára mindenkor felmutatandó.

II. fejezet.

A hordárok létszámáról és azok állomáshelyeiről.

7. §. A hordárok létszáma Debreczen sz. kir. város területén 20-ban állapítottak meg.

8. A hordár állomáshelyeket és az egyes állomáshelyekre beosztható hordárok számát a rendőrfőkapitány állítja meg, az engedélyylel bíró hordárokat pedig az egyes állomáshelyekre szintén a rendőrfőkapitány osztja be.

Állami, törvényhatósági s oly egyéb közérdekekben létesített intézmények területén, ahol a szolgáltatás külön van szabályozva, hordári állomás ki nem jelölhető.

A hordár egyik állomáshelyről a másikra csakis saját kérelme folytán vagy büntetésből helyezhető át.

Utóbbi esetben fellebbezésnek csakis birtokor kívül van helye.

9. §. A hordár csakis a rendőrfőkapitány által kijelölt állomáshelyen foglalhat helyet és az állomás elfoglalásától számítandó 3 hó letelte előtt más állomáshelyre való áthelyezését nem igényelheti.

III. fejezet.

A hordáripár gyakorlásáról.

10. §. A hordár az iparendélyt és a rendőrségi igazolvány alapján jogot szerez magának arra, hogy jelen szabályrendelet 22. §-ában megállapított díj-szabályzat mellett Debreczen város területén köldöncz és szállítási szolgáltatásokat és ezzel összefüggő rokon természetű megbízásokat személyesen elfogadjon és személyesen teljesíthesen; szekér vagy targonca használatánál azonban segédmunkást is alkalmazhat.

11. §. Tiltva van a hordárnak:

- a) színházi, orfeumi, hangverseny és bálj jegyekkel való üzérkedés;
- b) bordélyüzlet bármely irányu közvetítése;
- c) lakás-közvetítés türelmi-bárczával bíró magán kéjnök részére;
- d) a szállásadással való üzletszerű foglalkozás vagy a szállásadóknak üzletszerű közvetítése, ami azonban nem zárja ki azt, hogy a felvilágosítás végett hozzáfordulóknak utbagazításokat ne adhasson és végül
- e) a hordári foglalkozás természetével meg nem egyező ügynöki foglalkozás gyakorlása.

12. §. A szolgálati idő április 1. és szeptember 30. közötti időben reggel 6 órától esti 9 óráig, október hó 1. és március 31. közötti időben reggel 7 óráig, esti 8 óráig állapítottak meg.

Ezen időn belül, a déli étkezésre számított egy óra kivételével, minden hordár köteles, amennyiben megbízása nincsen, kijelölt állomáshelyén tartózkodni.

13. A hordár a szolgálata körébe eső megbízást, ha állomáshelyén van, vissza nem utasíthatja; de a 22. §-ban megállapított díjat előre is követelheti.

14. Minden hordár tartozik a reábizott teendőket pontos teljesítés és elvállalt szolgáltatásban becsületesen és lelkiismeretesen eljáráni.

Köteles egyszerűságra a megbízás elvállalása alkalmával szolgai számát, állomáshelyét, lakását, díjegyvezékét feltüntető bárczát előmutatni.

15. §. Minden hordár a reá bizott tárgyért, valamint az elvállalt szolgálata körében okozott károkról egy biztosítékával, mint egyéb-vagyonával felelős.

16. §. Ha a hordár elvállalt megbízását téves czim, vagy más okból nem teljesítheti, vagy a neki kézbesítés czéljából átadott tárgyat nem kézbesítheti és megbízója az állomás helyen 12 óra alatt értesítés czéljából nem jelentkezik, köteles a rendőrfőkapitányságnál jelentést tenni s a kézbesítés végett átvett tárgyat ugyanott letétbe helyezni.

17. §. Minden hordár tartozik magát állomás helyén illedelmes és tisztességesen viselni, a megbízó felekkel udvariasan bántani, állomás helyét tisztán tartani, tiszta egyenruhában lenni. Megbizatást csak egyenruhában vállalhat és teljesíthet; az ez ellen vétők a rendőrfőkapitány által a hordárpar gyakorlatától eltilthatók, míg fentebbi kötelezettségüknek eleget nem tétel, tiszta egyenruhában nem jelenhetnek.

18. §. Az a hordár, aki undorító, vagy ragályos betegségbe esik, állomáshelyéről a rendőrfőkapitány által eltávolítandó és iparának további gyakorolásától mindaddig eltiltandó, míg betegségének teljes megszűnését orvosiilag nem igazolja.

Tilos a hordárnak állomáshelyén ittas állapotban tartózkodni.

19. §. Tilos a hordárnak szolgálatát tolokodó módon ajánlgatni, társaitól a megbízásokat elkapkodni és állomáshelyén lármas, vagy veszekedő magaviseletet tanusítani.

Állomás helyükön csoportosulni, a gyalogjárót elfoglalni, a szabad közlekedést bármilyen akadályozni tilos. Úlo padokat, székeket, targonczákat, vagy más szállító eszközöket tartani tilos.

20. §. Köteles a hordár lakváltoztatását a rendőrfőkapitányságnál is külön bejelenteni.

IV. fejezet.

A hordárpar megszűnéséről.

21. §. A hordárparra szóló iparendelőly megszűnik:

a) ha a hordár meghal,

b) ha iparának gyakorlásáról önként lemond,

c) ha iparát a rendőrfőkapitányság és rendszámának kiszolgáltatásától számított 30 nap leforgása alatt meg nem kezdi, vagy megkezdett iparát egy hónapon keresztül igazolt nem folytatja.

Fenti esetek bármelyikének beálltával az igazolvány és rendszám azonnal bevonandó és a letett biztosítékok, amennyiben arra többé szükség nincsen: vagy a betevő, vagy jogutóda vissza kapja.

V. fejezet.

Díjszabás.

22. §. A hordár szolgálatáért fizetendő díjak a következők állapíthatnak meg:

1. Egyszerű gyalog szolgálatokért fizetendő üresen, vagy egy kézben hordható 10 kilogrammnyi teherrel a főpíacz bármely vasúti indóházig 40 fillér,

2. a gőzmalomig 40 fillér,

3. a méntelep vagy vásártérig 60 fillér,

4. a nagyerdői fürdőig 60 fillér,

5. a lövészterítig 1 korona, ugyanezen helyről be a városba egyidejűleg ismét igénybe veendő szolgálatért 20 fillér,

6. a főpíaczról bármely helyre a városban 30 fillér;

7. bármely szőlőskertbe 40 fillér,

8. ugyanoda 10 kgrm. teherrel 60 fillér.

9. Targonczával: a városban bárhova 12—50 kgrm. teherrel 60 fillér,

10. 50—100 kgrm. teherrel 1 korona.

11. Idő szerint teljesítendő szolgálatért:

egy órai könnyebb munkáért 60 fillér,

egész napra (10 óra) 4 korona.

12. Országos vásárok alkalmával a baromvásár és lövészterítig a fenti díjak 20 fillérrel pótlandók.

13. Esteli 11 órától reggeli 6 óráig minden díj kétszeresen fizetendő.

VI. fejezet.

Büntető határozatok.

23. §. Az a hordár, aki a jelen szabályrendeletben foglalt határozományok, vagy rendelkezések ellen vét, kihágást követ el és a rendőrfőkapitány által 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, behajthatlanság esetén 5 napig terjedhető elzárással büntetendő.

Az a hordár pedig, aki a jelen szabályrendelet 11. §-a ellen vét, az előző pontban előírt büntetésen kívül még 5 napig terjedhető elzárással is büntethető.

24. §. Az a hordár, aki a jelen szabályrendelet 22. §-ában megállapított díjszabásnál magasabb díjak követel, az 1884. évi XVII. t.-cz. 156. §-ának b) pontja értelmében a rendőrfőkapitány, mint elsőfokú iparhatóság által 100 koronáig terjedhető, behajthatlanság esetén 5 napra átváltoztatható pénzbüntetéssel büntetetik.

25. §. Ezen szabályrendelet 23. §-a alapján kiszabott pénzbüntetések Debreczen sz. kir. város szegény alap-járára javára, a 24. §. alapján kiszabott pénzbüntetések pedig az 1884. évi XVII. t.-cz. 165. §-ában meghatározott célra fordítandók.

26. §. A rendőrfőkapitánynak elsőfokban hozott határozata másodfokban a városi tanácshoz, harmadfokban pedig a m. kir. bégiumbizsterhez fellebbezhető meg.

27. §. Jelen szabályrendelet kihirdetése és felsőbb jóváhagyása után 30 nap múlva lép életbe.

Közigazgatási bizottsági ülés.

Debreczen sz. kir. város közigazgatási bizottsága folyó hó 5-ikén tartotta szokásos havi ülését. Az ülésen *Domahidy* Elemér főispán távollétében *Kovács* József polgármester elnököl. Jelen voltak: *Magoss György dr.*, *Fauszt Elek*, *Csányi Viktor dr.*, *Latinovics Mihály*, *Márk Endre*, *Horváth István*, *dr. Medgyaszay Dezso*, *Szabó Kálmán*, *dr. Galánfy János*, *Csöke Sámuel*, *dr. Sárvasz Gyula*, *Szilágyi Imre*, *dr. Fejér Ferenc*, *dr. Kocsár Gábor*, *Király Gyula*, *dr. Kola János*, *Oláh Károly*.

Elnök üdvözlőlvén a megjelenteket, a szakfeladók a következő jelentéseket mutatták be a közigazgatási bizottságnak:

A polgármester jelentése.

Kovács József polgármester szeptember hóról szóló jelentését a következőkben terjesztette elő: I. *Rendészet*. A rendészg állul letartóztatott lopásért 4, rendkihágásért 230 egyén. Ezek közül átadott a királyi ügyészségnek 4, rendőrileg büntetve lett 226 egyén. Eltoloncoltatott a városról és városon keresztül 107, kényszerrelvével kiutasított 14 egyén. II. *Iparügy*. A rendőrfőkapitányság, mint I. fokú iparhatóság 30 egyént látott el iparigazolvánnyal, kik által 360 korona fizetett meg a ipariszkolai czélokra. Munkakönyv 67 darab adatott ki. III. *Katonai ügy*. Cs. és kir. közhadseregbeli létszám 1186 ember és 544 ló; m. kir. hovácsésg 708 ember és 402 ló. Utóállítatott 6 helybeli és 9 idegen hadkötelek. Előfogott adatott 23 esetben. IV. *Adóügy*. A lakosság fizetett állami adó fejében: 113,688 korona 17 fillért, azoknkvül különböző adókbán: 33,844 korona 5 fillér. V. *Községi bíróság ügyforgalma*. Augusztus hóról hátralék nem maradt. Szeptemberben érkezett 275 darab. Ebből elintéztetett: ítélettel: 83; közbeszóló végzéssel: 46; egyességel: 58; megszűnt: 88. Vidéki megkeresés érkezett: 33; végrehajtás rendeltetett: 54; fogana-tosított: 52; árverés rendeltetett: 43, melyek közül egy sem fogana-tosított. Fellebbezés 11 terjesztetett fel.

A pénzügyigazgató jelentése.

Fauszt Elek kir. tanácsos pénzügyigazgató jelentése így hangzik: Egyenes adóban befolyt 114,253 kor 76 fill; hadmentességi díjban 309 kor 08 fill.; bélyegjövődékben 26,939 kor. 92 fill.; jogellétekben 29,676 kor. 35 fill.; díjövődékben 3090 kor. 07 fill.; dohányjó vendékben 147,370 kor. 08 fill.; határvámjövődékben 13,098 kor. 34 fill.; fogyasztási és italdóiban 25,000 Kor. A pénzügyigazgató fizetési halasztást saját hatáskörében 73, a pénzügyminiszter lehaltalmazása alapján 22 esetben engedélyezett.

Az árvászeki elnök jelentése.

Béssler Károly th főjegyző, árvászeki elnök Debreczen város árvaügyeiről a következőkben számol be. 1904 augusztus végén egy m

ság alatt maradt 4428, gondnokság alatt 70 egyén, együtt 4498; ezekhez járult szeptember hóban 41, szeptember végén gyűmásgát alatt maradt 4430, gondnokság alatt 70.

A gyűmáztár és tartálékállás 1904 szept. 30-án: készpénzben 2809 kor. 55 fill., pénzértékben és értékpapirokban 949,769 kor. 95 fill., kamatozó és nem kamatozó kötvényekben 791,861 kor. 51 fill., ésközreken 3038 kor. 98 fill., jelétiben: készpénz 4124 kor. 20 fill., pénzértékben 146,258 kor. 73 fill., kamathátrány 13,867 kor. 79 fill. Az árszükséghez érkezett szeptember hóban 723 headvány; ebből elintéztetett ülésben 498, ülésen kívül 197, hátralek 154. Az árszükségi iroda tevékenység 631 darab elintézéséről és kiadásáról számol be. — Végül bejelenti az elnök, hogy a gyűmáztárt 1904 szeptember 30-án tiszti főügyész és K. Tóth Sámuel törvényhatósági bizottsági tag közbejöttével megvizsgálta és mindent rendben talált.

A kir. ügyész jelentése.

Galánffy János dr. királyi ügyész jelentése így hangzik: A debreczeni kir. törvényszéki fogház 1904. évi szeptember havi állapotáról szóló jelentésem a következőkben terjesztem elő: augusztus hó végével fogva maradt: 17 férfi, 13 nő; ezekhez szeptember hó folyamán jött: 71 férfi, 20 nő; szabadult: 77 férfi, 21 nő, s így szeptember hó végével fogva maradt: 81 férfi, 12 nő, kik összesen 2955 napot töltötek a fogházban, úgy, hogy az átlagos napi létszám 93 volt; mihez képest a létszám az előbbeni hához viszonyítva, emelkedett. Figyelemre méltó a fogházban és a törvényhatósági üthálózat között csak 1 lett. A rabunkakeresemény 2279 korona 50 fillér volt, mely öszből a letartoztatottaknak 64 korona 99 fillér jutott osztélekk. Az általános állapot egyebekben, u. m.: rend, fegyelem, tisztaság, egészségügy és élelmézes tekintetében kielégítő volt.

A kir. tanfelügyelő jelentése.

Csánky Viktor dr. kir. tanfelügyelő bejelenti, hogy a szorgalmi idő az öszes iskolákban megkezdődött. Az Ondódon új községi iskola nyílt meg, melynek újonnan megválasztott tanítója az esküt letette. Az országos tanítói árvalásban 159 növendék van elhelyezve. Jelenti végül a kir. tanfelügyelő, hogy szeptemberben meglátogatta a r. kath. elemi iskolákat.

Az államépítészeti hivatal jelentése.

Latinovics Mihály kir. főmérnök jelentése így szól:

A debreczeni —főherterpményi állami közút, a. l. alföldi transzverzális közút kiegészítési része és a törvényhatósági üthálózat kiegészítési része jó karban volt, a ki nem épített törvényhatósági üthálózat járáható állapotban volt.

A l. alföldi transzverzális közút 275—285. km. szakasza építés alatt áll, ez ekből ott a forgalom el lett terelve.

A tiszti főorvos jelentése.

Sárváry Gyula dr. jelentése szerint a közegészségügyi viszonyok kedvezőbbek voltak. Itt-ott fordult elő roncsolt torokból, hangyám, kanyaró és vérheny. A város belső és külső területe összesen 207 lélek születt, 103 fiú és 104 leány. Meghalt a város területén 142 egyén, 65 férfi és 77 nő. A születési esetek 65-el mutáltak felül a halálozásokat. Házasra 43 pár lépett. A kórházban szeptember végén 223 beteget ápoltak. A kerületi orvosok 65 fekvő és 370 járó árva városi szegény- és cselédbeteg gyógykezelték. Orvosrendőrileg megvizsgálta a főorvosi hivatal a piacra hozott élelmi czikkeket, a süthözágakat, azokonkívül megvizsgálta a gyógyszerárak egy részét is.

A szakelőző jelentést után a közigazgatási bizottság folyóügyeket tárgyal.

Közigazgatási hírek.

* **Főispánunk hazaérkezése.** **Domahidy Elemér** főispán amerikai utjáról szerdán este haza érkezett. Majdnem két hónapi távolléte alatt résztvett az interparlamentaris konferencián, megtekintette a szt.-louis világkiállítást és Amerika nagyobb városait. Örömmel láttuk, hogy a főispán jó egészségben érkezett haza és nem viselte meg a hosszú, fárasztó utazás. Főispánunk tegnap nap napra Domahidra utazott, ahonnan pár nap múlva székhelyére tér.

* **Személyi hírek.** **Király Gyula** gazdasági tanácsnok szabadságáról haza érkezett és ügyosztályának vezetését átvette. — **Bészler Károly** th. főjegyző, árszükségi elnök október 2-án kezdte meg 30 napra terjedő szabadságát, mely idő alatt **Medgyaszay Dezso** dr. ülnök végzi az elnöki teendőket. **Májerszky Béla**, Nyiregyháza város polgármestere a napokban városunkban időzött, mely alkalommal meglátogatta **Kovács József** polgármestert.

Október 6. Az aradi gyűlésnapot, mely tizenhárom vértanút adott a magyar nemzetnek, városunkban kegyelettel ültük meg. Emlenünk lélekben az elhunyt nagyokhoz honszerelmet tanulni. Az egész nemzet lelke sir még most is és zokogni fog örök időnk emlékeztetőnkül. Hisz kő tisztopalota volt, világító fáklyái a szabadságnak, kiket nem fedelhet el a magyar szív sohasem. Legyen nevéik áldott mindörökké!

[—] **A polgári fellejtőség kiváltása.** A város tanácsa 1904 szeptember hó 29-ikén tartott ülésében **Török Gábor** erdőmester jelentésére a következő végzést hozta: A polgári fellejtőség a halálpi és bányi erdőségekből levő raktárakból is kiadható. Utasítatik ellenőrzőleg a házépítési hivatal, hogy a Halálon levő 986 □ öl, továbbá a Bánkon levő 240 és 1/2 □ öl hántott tölgyfák ölenként 12 korona, azaz tizenkét korona árban, azonban első sorban a Halápról, mint polgári fellejtőséget, a jelentkező jogosultaknak adja ki. Utasítja továbbá a házépítési hivatal, hogy a Halálon levő 97 m. öl 1-ső osztályú, a Bánkon levő 29 m. öl 1-ső osztályú botfát 10 korona, azaz tíz korona árban, a Halálon levő 49 és 1/2 □ öl 2-ik osztályú s a Bánkon levő 77 m. öl 2-ik osztályú botfát ölenként 6 korona, azaz hat korona árban, a Bánkon levő görcsfát ölenként 14, azaz tizennegy korona árban értékesitse.

× **Iskola megnyitás.** Debreczen város új iskolát építettet az Ondódon az ott lakók gyermekeinek iskoláztatására. Az új iskolát mult vasárnap adták át rendelkezésükre megható ünnepség keretében. Az ünnepségen ott voltak: Kiss Albert lelkész, iskolázási elnök, Oláh Károly közművelődési tanácsnok, Varga Károly th. tanácsnok, Vargha Elemér dr. polgármesteri titkár, Kovács János birtokossági gondnok, Bacso Dezso dr. iskolázási tag, Szilágyi Bálint birtokossági jegyző és a környék birtokosai. — Kiss Albert lelkész gyönyörű imával nyitotta meg az ünnepséget, majd Szilágyi Bálint megköszönte a város áldozatkészségét. A tanács nevében Oláh Károly tanácsnok üdvözölte az egybgyűlteket, midőn pedig Kiss Albert lelkész a tanítókhoz beszélt, a munkára és kitartásra serkentő szavakat után Jeney Mihály tanítót választott. Az ünnepség hatása alatt Hajdu Péter birtokos 30 táblát, Jobbágy Imre birtokos 10 koronát adott az iskolának.

* **Ünnepelt tanácsnok.** Oláh Károly közművelődési tanácsnokot 25 éves közszolgálatának évfordulóján igen sokan szeretettel üdvözölték. A jövővánothoz mi is csatlakozunk, kívánva, hogy sokoldalú munkás tevékenységét koronázza siker és elismerés minden vonalon.

+ **Szoborleleplezés Hajdunánáson.** Vasárnap délelőtt leplezték le Hajdunánáson a nemzet örök dicsőségének: **Kossuth Lajosnak** szobrát. A derék hajduváros önéreghő emelt szobrát a szabadságharc apostolának, példát mutató mindanyjainak, kik a legelső idők legnagyobb alakját szünetnek zárjuk. Az ünnepi beszédet **Rékosi Viktor** országgyűlési képviselő tartotta, ragyogó szónoklatban magasztalta a magyar nemzet édes atyját: **Kossuth Lajost**. Az ünnepségen megjelentek: **Kossuth Ferenc, Hentaller Lajos, Nessi Pál, Pozsgay Miklós, Papp Elek, Bakonyi Samu dr., Benedek János dr., Marjay Péter, Kovács Gyula, Sebess Dénes, Horváth István, Mezőssy Béla és Benes László országgyűlési képviselők**, továbbá **Hajdudwármegye** tisztikara, a városok, községek küldöttei. Városunkat a kegyelet ünnepén **Kovács József** polgármester és **Magoss György** dr. képviseltek, átvívén magukat Debreczen sz. kir. város közönségének gyönyörű koszorúját. A szobor **Horvay János** szobrászművész alkotása és egyike az ország legszebb szobrainak.

— **A gazdasági bizottság ülése.** A város gazdasági bizottsága a héten ülést tartott **Király Gyula** tanácsnok elnökségével. Jelen voltak: Udvarhelyi Géza th. fanciesnok, városgazda, **Török Gábor** erdőmester, **Roncisk Lajos** főszámvevő, **Tóby Elek** dr. jegyző, továbbá **L. Nagy Bálint**, **Horváth István**, **Debreczeni Lajos**, ifj. **Kertész István**, **Kovács Lajos**, **Szentessy János**, **Faragó András**, **Kertész János**, **Miskolczy Jenő** és **Kertész István**. A bizottság a város 1905. évi költségvetését tárgyalta és az erdőkzeletés tételénél több időt indítványt tett.

— **Csokonai szülőháza.** **Zoltai Lajos** kártársunk a Csokonai körhöz intézt beadványban kimutatta, hogy Csokonai Vitéz Mihály nem abban a házban született, mely mint ilyen, emléktáblával van megjelölve. Adatainak átvizsgálása a Csokonai-kör Géresi Kálmán elnökésével egy bizottságot küldött ki, mely **Zoltai Lajos** tanulmányát és kutatásának eredményét átvizsgálva meggyőződött állításának igazságáról. A jelentést a bizottság legközelebb a Csokonai-kör választmánya elé terjeszti.

— **A záróra visszaállítás.** **Végh Gyula** főkapitány jelentést tett a tanácsnak a koscsmai záróra ügyében. A főkapitány javaslatában arra kéri a tanácsot, hogy állítsa vissza a zárórát, mivel a rendőrlégység mostani létszámával képtelen ezen helyiségeket kellően és eredményesen ellenőrizni. A zárórát a tanács tegnap ülésében visszaállította.

(.) **Berczely Lajos** rendőrfőfogalmazó állapota, a tiszti főorvos jelentése szerint aggasztó, amennyiben előhaladott paralízisben szenved. Bizonyára nagy részvételt értesül arról mindenki, aki még nem régen a komoly törekvésű, munkás, erős férfi íly szomorú véget nem is sejtette.

— **Gyászünnepek.** A kollégium magyar irodalmi társulata október 6-án gyűlésnapot tartott az aradi halhatatlanok emlékére. A nemes ifjuság kegyeletos ünnepségen igen sokan voltak jelen.

§ **Legtöbb adót fizetők névjegyzéke.** A törvényhatósági bizottság legtöbb adót fizető tagjainak hivatalos kimutatása Vecsey Imre főjegyző hivatalos helyiségében (Városház I. emelet 37. sz.) megtekinthető. Akik a névsor ellen fel akarnak szólalni, október 10. és 11-ikén ugyanazon helyiségben ülésező igazoló választmány előtt, szóval vagy írásban, jelentkezzenek.

* **Az izsakösszeg elleni védekezés.** Folyó hó 2-án népes összejövetel tartottak Budapesten az ország antialkoholista orvosi. Ez összejövetel első kérdése az országos érintkezésnek ama nemes és buzgó férfiaknak, kik elérkezettnek látva az idôt, erős akcióztó fejteket ki az izsakösszeg korlátozása. Ez első összejövetelen kivált a jövő évben Budapesten tartandó antialkoholista kongresszus felhívásáról tárgyaltak. Határozatba ment, miszerint fokozott buzgalommal igyekezzenek mentül több vidéki helyen mértékletességi és ha lehet, abstínes egyesületeket felállítani, hogy a kongresszusnak e mozgalomnak mentül nagyobb hódításairól beszámolhassanak. Ez intenczió amily üdvös és humánus, ép oly háziapas is; mert tudjuk, hogy a művelt nyugaton ama mozgalom már óriási méreket öltött és látható üdvös eredményeket ért: nem akarják hazánkat e téren sem elmaradtatni bejegezteni. Kívánatos, hogy itt városunkban is minél előbb tömörüljön, ha még oly kis lelkes csoport — a fölötté hasznos elv, a mértékletesség terjesztése és ápolására.

• **Szervező-bizottsági ülés.** A szervezeti szabályzat átdolgozására kiküldött bizottság szeptember 29-ikén ülést tartott Kovács József polgármester elnöklésével. Az ülésen a rendőrség létszámát tárgyalták és elvben a bizottság hozzájárál Végh Gyula főkapitány ama javaslatához, hogy a jövőben 130-ra emeltesék a rendőrök száma, mindazonáltal a kérdés alapos tanulmányozásra albizottságot küldött ki. Az albizottság tagjai: Körner Adolf tanácsnok, Végh Gyula főkapitány és Juhász Ignác bizottsági tag már legközelebb jelentést tesznek tanulmányokról. A bizottság egyébként ma délután 3 órakor folytatja tanácskozását.

— **A jog- és pénzügyi bizottság ülése.** A városi ügyek elintézése sokszor azért szenved késélemet, mivel az egyes bizottságok a tagok részvétele gyölytán nem képesek azokat idejékorán letergyálni. A városi tanács mindenhez hozzáfog idejében, a bizottságokban azonban megreked a dolog elintézése. Az ügyek gyors elintézése főleg a jog- és pénzügyi bizottságban késik, amennyiben nem egyszer meg esik, hogy egy-két tag érdeklődik a hirdetések iránt. Hétfőn délután is kevesen jöttek össze. Oláh Károly tanácsnok elnökölt. Az ülésen ott láttuk: Magoss György dr. főügyész, Aczél Géza főmérnököt, Bakonyi Samu dr. Fejér Ferencz drt, Balkányi Miklós drt, Kóla János drt, ifj. Schwarz Vilmos és Varga Károly tb. tanácsnokot, mint a bizottság jegyzőjét. A bizottság a főmérnöknek jelentését a Simonffy-utcai bérházak építésének végelszámolását tudomásul vette. Eisler és Brüder czégnek kérelmét a magfák ügyében javaslatlételre a bizottság kiadta az erdőmesternek, azon czélból, mutatná ki, hogy aaskihználási szerződés egy évre való meghosszabításánál mennyi hasznót húzna a czég és mennyiben károsodnék a város. A végárhódi bércakezelői állást, mint feleslegset, a bizottság megszüntetendónak javasolja. A világitási vállalat költségvetését a bizottság tudomásul vette.

A bizottság kedden folytatta tanácskozását, bizonyítvány ismét csekély érdeklődés mellett. A bizottság letergyalni a költségvetést és a két bizottság által törölt tételek nagy részét visszaállította. Ilyenformán az 1905. évi öközölt 32-36 százalék lesz. A rendőrség tételénél a létszám emeléséve felveendő összszégből 15,000 korona maradt bent a költségvetésben. A bizottság bővebben nem bocsátkozott ezen tétel tárgyalásába, mert bevárja azon bizottság tanulmányát, melyet a szervezeti szabályzat átdolgozására hivatott bizottság küldött ki a rendőri létszám megállapításának javaslatlételére.

(*) **A város világitási vállalatának költségvetése 1905. évre.** Körner Adolf tanácsnok a világitási bizottság elnöke és Debreczeni Jenő gárgyári igazgató most terjesztették be a tanácsos a vállalat 1905. évi költségvetését, melynek főbb adatait a következőkben közöljük. Várható termelés: 1,460,000 m³. — **Kiadások:** I. II. Anyag és munkabér: 209,100 kor. III. Üzemi kiadások: 33,500 kor. IV. Utcai világitás: 14,320 kor. V. Fuvartartás: 4000 kor. VI. Fizetés: 15,360 kor. VII. Alttalános kiadások: 22,000 kor. VIII. Engedmények: 3000 kor. IX. Behatárolt követelések: 1000 kor. X. Kamatterhek: 8000 kor. XI. Kiadások szerelésnél és áruknál: 23,100 kor. **Bevételek:** I. Lég-szészöl: 251,790 kor. II. Melléktermékek: 107,610 kor. III. Szerelés és áru: 26,000 kor. **Összes bevételek:** 385,400 kor. **Összes kiadások:**

333,380 kor. **Maradvány: 52,020 kor.** — A költségvetés minden tekintetben reális és mivel minden vonalon gondoskodva van a világitás fejlesztéséről méltán elmondhatjuk, hogy a vállalat életképes és a világitási bizottság feladata magaslátan áll.

— **Kishivatalnokok kérelme.** A 650 forintos fizetésű, csaldások kishivatalnokok a következő kérelmet intézték a városi tanácsoshoz:

Tekintetes Tanács!

Rendkívüli esetek mindig voltak és lesznek. Ilyen rendkívüli eset a mostani szörnyő drágaság. Ma az élelmi czikkék oly felcsigázott árak mellett értékesítenek, hogy egy 650 forintos fizetésű 7—8 tagból álló kishivatalnok csakugyan kétségbeeshetik, hogy mi módon tartsa fenn magukat anélkül, hogy a becülteset utról le ne terjen.

Ezen rendkívüli idők terhet, habár azt könnyebben képesek viselni — hisszük, hogy a Tekintetes Tanács tagjai is érzik. — De sutija ez mást, az ország területén működő egyházi és világi testületek, hatóságok kis javadalmazású tisztviselői is, — panaszos hangok merülven fel, hol itt, hol amott.

Mi is, Debreczen szab. kir. város segéd- és kezelő-személyzetéhez tartozó csaldások irónak, amídon ezen nehéz idők rendkívüli terheivel már-már csaknem lerokadunk, azzal a létszámlelettel kérsél járulunk a Tekintetes városi Tanács elé, hogy alulirított részre, kik mindannyian nagy családu emberek vagyunk, ezen rendkívüli időhöz mérten, a tisztessegek meghátelés biztosítására bizonyos összadó fizetési pótlókat, mint azt más hatóságok tették hasonrangu családok segéd-személyzeükkel, — a tekintetes törvényhatósági bizottsági közgyűlésnél készközölni méltóztaték.

Mi pedig igérjük, hogy az eddigi becülteselt eltöltött időnk hátralevő részében ezen megélhetésünket biztosító jövedelmeyért hatványozott igyekezzel fogunk munkálkodni a Tekintetes Tanács által termékenyített tét közigazgatás mezején.

Kérésüket a tanács legközelebb tárgyalja.

* **A tanács és a debreczeni jötekyono ügyelet.** A debreczeni jötekyono ügyelet évről-évre nagy buzgalommal vezeti a városi népkonyhát. Most, hogy a népkonyha 1903—1904. évi működéséről szóló jelentést benutatta a tanácsnak, a tanács a következő határozatot hozta: A nagy gondnal kidolgozott részletes leírás, a debreczeni jötekyono ügyeletnek a népkonyha vezetése körül tanusított, odaadói és felette nagy munkát kívánt nemesszüvi működése meleg és újból való elismerése mellett tudomásul vétetik és levetlárba tetetik. Egyidejűleg az alkalmat felhasználva, a városi tanács azon kérti intézi a jötekyono ügyelethez, hogy a népkonyha vezetését ez idén is elvállalni sziveskedjék. Végül miután a népkonyha volt helyisége az épülő iparosiskola és a siket-némák iskolája részére hasznaltatott fel, **Oláh** Károly tanácsnok ehökléte alatt **Aczél** Géza főmérnök és **Koncz** Ákos tb. tanácsnok megbízatnak, hogy magukat a jötekyono ügyelet elnökségével érintkezésbe jöve, a felállítandó népkonyha helyéül f. év. november 1-ig új helyiségeket hozzanak javaslatba.

— **A színházról.** **Makó** Lajos igazgató október 1-én kezdte meg előadásának sorozatát. Jól szervezett társulata már az első napokban megnyerte a közönség tetszését. A színház minden este telve van s mi örömmel látjuk, hogy az igazgató mindent elkövet arra nézve, hogy a közönség jól szórakozzék.

— **Az onodói iskola.** Az október 2-án megnyitott onodói iskola nagy szükség volt, mert eddig 110 tankeletes gyermek irakozott be. A városi tanács bölcsesége sok gyermeknek nyujtott módot az iskola felállításához az ismeretek szerzésére.

* **A nyugdíjellenörző bizottság ülése.** A városi nyugdíjellenörző bizottság ma délelőt fél 11 órakor ülést tart.

§ **Javaslatok.** Debreczen sz. kir. város tanácsa több szabályrendelet-javaslatot dolgozott ki, melyeknek egyikét, a kerékpárokrol szólót lapunk most heti számában leközöltük; lapunk mai számában pedig a hordáriparról szóló szabályrendelet-javaslatot adjuk. Ezen két javaslat külön nem lesz megküldve a bizottsági tagoknak. A többi szabályrendelet-javaslat, és pedig: a vásárléypénzról, a város utczáinak jobb minőségű járdaival való ellátásáról külön-külön is elküldetik a bizottsági tagoknak. Ungyancsak megkapja minden bizottsági tag a világitási vállalat 1905. évi költségelóirányzatát. Mind eme javaslatok, illetve költségelóirányzat, átmenven a bizottságok, a legközelebbi közgyűlés tárgysorozatába felvetetnek.

† **Halálözás.** **Gaszner Kálmán**, a városi kórházgyógy-szerésze folyó hó 2-án, rövid szenvedés után elhunyt. A megboldogult, kit életének delén ragadott el a halál, nagy készütségi, kedves moloru ember volt, kit mindenki becülst és szeretett. Igen sokan legelőbb és legelőzetlenebb barátunk gyaloznak az elhunytban, ki szívenek természetességével vonzódtó azokhoz, kik benne a nemess gondolkodású, képzett szakembert és jó barátot siratják. Temetésre nagy részvét mellett folyó hó 3-án ment végre a kórházból. A temetési szertartást dr. **Wolafka Nándor** püspök végezte nagy segédlettel. Vigaszlatja a vesztésge fölött keserő édes anyát, a testvéreket, rokonokat és az elhunyt jó barátait az Ur vigasztaló kegyelme.

Angol plaidek és takarók, svéd bőrkabátok Borsos Katánál.

60 krajczár egy liter legfinomabb anthracen-tenta. Piacz-utca 12. (Stenczinger-ház) a papírüzletben.

Uri divat, kalap és fehérnemű üzlet Békés Lajos Debreczen, Piacz-u. 44. dr. Ujfalussy-ház. Angol női bluzsokat, férfi fehérneműeket és kelenyégéket mérték szerint a legszebb kivitelben készít.

13,430.
1904. sz.

Árverési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város tanácsa. az epreskerti csapszék és hozzátartozó föld bérbeadása végett **1904. évi október hó 17-ik napjának** d. e. 9 órájára a városház nagytermében tartandó újabb árverést tűz ki. Az árverési feltételek az árverelni óhajtok általi megtekinthetés végett a városi számvévi hivatalban a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Debreczen, 1904 szeptember hó 29.

A városi tanács.

13,570.
1904. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város által a Diószegi ut mentén létesítendő bábaképzede intézet felépítésénél teljesítő építési munkák biztosítására zártajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

Az előállítandó munkák a következő összeggel vannak előírányozva:

Föld, kőműves és elhelyező munkák...	... K	112,335-75
Burkoló munkák	...	16,010-75
Kőfaragó	>	5528-50
Vas	>	16,352-50
Ács	>	24,983-20
Tetőfedő	>	6580-40
Bádogos	>	5747-80
Asztalos	>	13,030-76
Padlózati	>	1596-00
Lakatos	>	7682-10
Mázoló	>	4715-28
Üveges	>	3180-60
Szobafestő	>	1776-80
Szobrász	>	395-00

Összesen: K 219,915-44

azaz: Kettőszáztizenkilencszekerilencszáztizenöt korona 44 fillér.

≡ Pongrácz Géza ≡

papír gyáriraktárában DEBRECZEN, „Bika-"

szálló mellett:

legdivatosabb dobozos levél-papírok, vízfestészeti virág- és tájkép minták, legújabb francia sportképek, dr. Schönfeld-féle olajfestékek és vásznak; angol, svéd és solingeni, zsebkések; helybeli és alkalmi képes levelezőlapok egyedül nagy választékban.

Ajánlatok teliétök az egyes munkanemekre, munkacsoporthra vagy az összes munkákra.

A versenyárgyaláson részt vehet minden szabályszerű képesítéssel bíró iparos vagy vállalkozó.

Minden ajánlattevő köteles a pályázat tárgyát képező munkák előirányzati összegének megfelelő 5%-os bánatpénzt készpénzben vagy óvadékképes értékpapírokban a városi házipénztárnál a folyó 1904. évi október hó 15. napjának d. u. 5 órájáig letenni és az arról szóló letéti-jegyet ajánlatához csatolni.

Az ajánlatba hozandó engedmény számmal és betűvel olvashatóan, tisztán kiírandó és ajánlattevő tartozik ajánlatában kijelenteni, hogy a terveket, költségvetést, vállalati föltételeket és a helyi viszonyokat ismeri és azokat magára nézve kötelezőnek elfogadja.

A kellően felszerelt írásbeli zártajánlatok 1904. évi október hó 16. napjának d. e. 10 órájáig a polgármesteri hivatalnál nyújthatók be.

A beérkező ajánlatok ugyanaz nap d. e. 1/2 11 órakor a városház nagytermében nyilvánosan bontatnak fel.

Elkésve beadott, kellően fel nem szerelt, távirati és utóajánlatok, avagy kétséget támasztó kijelentéseket tartalmazó ajánlatok figyelembe nem vehetők.

A városi tanács fenntartja magának azon jogot, hogy a beérkező ajánlatok között szabadon választhasson vagy azok mellőzésével a munkák biztosítására más uton intézkedhessék.

Minden ajánlattevő ajánlatának a felbontástól számítandó 30 napi időtartam leteltéig kötelezettségben marad.

A tervek, költségelőirányzat, vállalati feltételek a városi mérnöki hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők, hol a kívánt felvilágosítások is megadhatók.

Debreczen, 1904 szeptember 29-én.

A városi tanács.

13,122.
1904. szám.

Árverési hirdetmény.

A Debreczen sz. kir. város gazdasági törzsgyűlése kislejtett és számfelletti 9 darab tehén és üszök a folyó évi október hó 10-én tartandó országos baromvásárbán nyilvános árverésen eladása rendeltetvén el, értesítettnek a venni szándékozók, hogy ezen árverés a jelzett napon délelőtt 9 órakor veszi kezdetét s az eladás tárgyat képező szarvasmarhák előzőleg a város epreskerti telepén megtekinthetők.

Kelt Debreczen sz. kir város tanácsának 1904. évi szeptember hó 26-án tartott üléséből.

A városi tanács.

Alapított: 1845-ben.

Be ban bizonyítva, hogy

férfi-, fiu- és leánya ruhák

legalkalmasabban

NEUMANN M.

cs. és kir. udvari szállító cégégnél szereshetők be.

Piacz-utca, a főpostával szemben.

Alapított: 1845-ben.

MIHALOVITS J.

Ha gyermekével csakmájóját akar tisztítani, szerezze be a főtudós Mihalovits-féle izetlen és szagtalan

csukamájóját.

melyet a gyermeknek szívesen eszik be, miután annak semmi kellemetlen íze, sem szaga sincsen. 1 üveg ára 1 korona 20 fillér.

Kapható: **MIHALOVITS J.** a „Kigyó”-hoz az. gyógyszerüzletben Debreczen, Főter, a városközpont szomszéban.

URSUS A LEGTÖKÉLETSEBB BORSAJTÓ.

Az URSUS borsajtó következő előnyökkel bír: Vasgerenda és szabadalmazott nyomó fejszerkezet által a lehető legnagyobb nyomással, csokoly embererő igénybevételével érhető el.

Az URSUS borsajtó aljréteg fából van a vasgerendaszervezetbe beillesztve, hogy a szőlő vasrészekkel nem érintkezik a sely a bor megfektetése nem fordulhat elő.

Az URSUS borsajtóból a törköly egy darabban vehető ki. Az URSUS borsajtó szerkezete felülmúlhatatlanul szolid és erős. — Szőlődaráló a legjobb kivitelben.

Porcellán kályhák budweissi és honti Meidinger rendszerű és csútt vas-kályhák és legjobb minőségű konyhák. Cserépkályhák átrakásánál a fűtőképeség tetemes emelésére és a lakás gyors felmelegítésére a feltűntést kelte új találmányu multipliator botélet felelősség mellett ajánlom. Fűtőkészlet és vasbutek egy raktára.

Tóth Gyula,
Debreczen. Piac-u. 20., 27.

Az üzlet teljes felozlatása miatt hatóságilag engedélyezett

Végkiárulás!!

SZIFFT ALADÁR

Piacz-utca 24. sz.

Schroll-féle chiffonok és vásznak, női és férfi fehérnemű és téli alsó ruhák, női ruhaszövetek és posztók, téli fej- és nagykendők, asztalneműk és ágyciterők, batizatok, cartonok, zefirek, czárna pique és velour barctetek, selyem kendők, esernyők és fűzők, kecsatyúk, harisnyák és kötények, bélesek és rövidáruk stb.

Az összes raktáron levő áruk gyári áron alul végkiárúsíttatnak.

Az áruaktár berendezéssel együtt eladó. — Az üzlet-helyiség kiadó.

SZIFFT ALADAR,

Piacz-utca 24. szám.

Ruhafestő

és vegyszertári tisztító intézet

HABÉCZY ANTAL

DEBRECZEN,

Széchenyi-utca 42-ik sz.

Telefon 323.

Fehérmű
Gőzmosoda!!!

A gázkandallóval való fűtés

a legszebb, legbiztosabb, és legjobban szabályozható

nem füstöl, nem kormoz, nem szemetel, nem rongja a levegőt,

diszítja a lakást,

nem drágább a fatüzelésnél.

Berendezése megrendelhető a légszuszgyárnál.

Őszi és téli divatujdonságok legnagyobb választékban, legolcsóbban Hajdu-és Biharmegye elismert legnagyobb

női- és leány-felöltők, kalapok áruházában

RÓZSA LAJOS

Debreczen, Kistemplom-bazár szerezhető be.

1904-re.

1904-re.